

VINERI • 27 FEBRUARIE 2015 • ANUL LXV NR. 9

FOAIA

100 FOAIA

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Carnavalul, bucuria copiilor
Despre cărți, scriitori și politică
O creație eminesciană de referință

CALENDAR ORTODOX

2 martie, luni, Sf. Sfințit Mc. Teodot; Sf. Mc. Isihie și Nestor.
3 martie, marți, Sf. Mc. Eutropie, Cleonic și Vasilisc.
4 martie, miercuri, Sf. Cuv. Gherasim de la Iordan; Sf. Mc. Pavel și Iuliana, sora lui.
5 martie, joi, Sf. Mc. Conon din Isauria; Sf. Mc. Conon Grădinarul, Sf. Mc. Iraida; Sf. Cuv. Marcu Pusnicul.
6 martie, vineri, Sf. 42 de Mc. din Amoreea; Sf. Mc. Eufrosin.
7 martie, sâmbătă, Sf. Mc. Ep. din Cherson: Vasilevs, Efrem, Evghenie, Capiton, Eterie, Agatodor și Elpidie (Sâmbăta a II-a din Post - Pomenirea morților).
8 martie, duminică, D. Sf. Ier. Teofilact Mărt., Ep. Nicomidiei; Sf. Ier. Pavel Mărt.; Sf. Mc. Dometie. Duminică a II-a din Post (a Sf. Grigorie Palama; Vindecarea Slăbănogului din Capernaum).

Curiozități românești

Turnul Porții Ecaterina din Brașov,
o arhitectură unică în lume

Poarta Ecaterinei a fost construită în anul 1559 pentru a facilita accesul șcheienilor în Brașov, la mijlocul laturii dintre Bastionul Țesătorilor și cel al Fierarilor, pe locul unei vechi porți din veacul al XIV-lea sau al XV-lea, distrusă de inundația din anul 1526, cât și în urma năvălirilor turcești.

De formă pătrată, construcția a fost realizată pe trei nivele, având în partea superioară patru turnulețe ce simbolizau „Jus Gladii”, un privilegiu medieval care dădea conducătorilor brașoveni dreptul de a aplica pedeapsa supremă.

În documentele vremii s-a menționat că pentru fiecare din cele opt guri de tragere ale turnului au fost aduse bombarde de la Praga. Bombarda era o armă de foc de artilerie formată, inițial, dintr-o țevă de bronz, întărită cu cercuri de oțel cu care se aruncau ghiulele de metal sau de piatră asupra cetăților asediate și asupra altor fortificații, folosind praf de pușcă pentru propulsarea proiectilelor.

Bolta turnului este pictată în stilul Renașterii, iar arhitectura acestuia este unică în lume, făcând din el o prețioasă bijuterie artistică.

După deschiderea porților de la Târgul cailor din anul 1820 și Șchei din 1828, Poarta Ecaterina a fost zidită și folosită drept magazie până în anul 1955.

Între anii 1971-1973 a fost restaurată păstrându-i-se aspectul original.

Budapesta

Film românesc la Zilele Filmului
Francofon

Filmul lui *Corneliu Porumboiu*, „Când se lasă seara peste București sau Metabolism”, este singurul film românesc care figurează în programul Zilelor Filmului Francofon de la Budapesta. Prin intermediul ICR Budapesta, filmul va fi prezentat în seara zilei de luni, 2 martie, de la ora 18.30, în sala mare a cinematografului Urania (calea Rákóczi nr. 21). Filmul a fost nominalizat în 2014 la Riga pe lista celor mai bune 50 de filme europene ale anului.

Acțiunea filmului se desfășoară în mijlocul unor filmări. Paul, regizorul, are o relație amoroasă cu Alina, o actriță dintr-un rol

secundar. A doua zi se vor filma ultimele scene în care apare Alina. Paul se hotărăște să filmeze o scenă nud cu ea. Se trezește de dimineață, plin de îndoieli, și își schimbă planurile: în loc să filmeze scena nud, îi spune producătorului că are o criză de ulcer. Apoi își ia o zi liberă pentru a se întâlni cu Alina. Treptat, filmul se întrepătrunde din ce în ce mai mult cu viața reală, iar filmarea ia o turnură

neașteptată. „Viziunea plină de inteligență cerebrală și absurdă a autorului român *Corneliu Porumboiu* este aplicată lumii cinematografiei, în filmul său despre realizarea unui film turnat pe peliculă.” (Hollywood Reporter)

Din distribuție fac parte actorii Diana Avrămuț, Bogdan Dumitrache, Alexandru Papadopol și Mihaela Sârbu.

E.Ș.

Emanuil Gojdu, omagiat la Oradea

Sub egida „Cultură în mișcare”, joi, 26 februarie, la Hotelul Hilton din Oradea, a avut loc o manifestare dedicată vieții și activității lui Emanuil Gojdu. Invitații evenimentului au fost doi români din Ungaria.

O comunicare despre Emanuil Gojdu și despre

colonia macedoromână din Pesta a fost susținută de *Maria Berényi*, directorul Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, și tot despre acest subiect *Tiberiu Boca* de la studioul de televiziune din Seghedin, redactor al emisiunii „Ecranul Nostru” a prezentat și

proiectat filmul „Mecenai”, despre moștenirea macedoromână din capitala Ungariei. Evenimentul a fost organizat de Muzeul Țării Crișurilor din Oradea și Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” Bihor – Oradea.

A.B.

Poza săptămânii

CUMPĂRAȚI MĂRTIȘOARE?!

PENTRU ȘEFI...

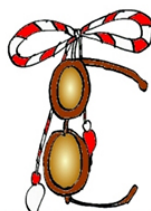
...SUBORDONAȚI...

...COLEGI...

...CARIERIȘTI...

...OBSTRUCȚIONIȘTI...

...LINGUIȘTORI...

...ÎNCUIAȚI...

...SECRETARE...

...SOTII...

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Bal mascat la școala din Micherechi
(foto: Ana Cioca)

Posturi vacante la AȚRU

Concurs pentru postul de șef al Oficiului AȚRU

Adunarea Generală a AȚRU publică concurs pentru ocuparea postului de șef al Oficiului AȚRU. Numirea șefului de oficiu se va face pe o perioadă nedeterminată. Condițiile specifice necesare în vederea participării la concurs și a ocupării funcției publice sunt: cetățenie maghiară, studii universitare de licență în domeniul științelor juridice, cunoașterea limbii române la nivel superior, vechime în exercitarea funcției publice, etc.

Dosarele de concurs să cuprindă: biografie profesională amănunțită în limba maghiară, copiile actelor și ale atestatului

de limba română la nivel superior, cazier, etc.

Concurs pentru postul de director al CDI

Adunarea Generală a AȚRU a scos la concurs postul vacant de director al Centrului de Documentare și Informare al AȚRU. Numirea directorului se va face pe o perioadă de cinci ani, cu o perioadă de probă de 90 de zile. Sarcinile pe care trebuie să le îndeplinească noul director cuprind o largă paletă de activități culturale cum ar fi, organizarea unor grupări culturale, promovarea limbii materne, protejarea patrimoniului cultural, organizarea de expoziții permanente și temporare, precum și susținerea valori-

lor românești, etc. Condițiile de participare la concurs sunt: cetățenie maghiară, cazier, studii superioare, cunoașterea limbii române la un nivel superior, cunoștințe de informatică. Dosarele trebuie să cuprindă un CV, o scrisoare de recomandare, cazier de maxim 3 luni, copie după actele de identitate, a diplomelor și a actelor de specialitate.

Dosarele de înscriere la concursuri se trimit la AȚRU, adresa poștală: 5700 Julia, str. Eminescu nr. 1. Termenul de înaintare al celor două concursuri este 15 și 12 martie 2015. Informații suplimentare cu privire la acest concurs se pot obține de la președintele Tiberiu Juhasz, la nr. de tel. 06-66/463-951.

Mărțișor cu surprize muzicale

Consulatul General al României la Julia, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria în parteneriat cu Direcția Județeană pentru Cultură Arad organizează pe 5 martie un eveniment de mărțișor cu surprize muzicale. În cadrul programului, etnografa *Emilia Martin* va povesti despre credințele populare de la început de primăvară și despre tradițiile legate de Mărțișor, elevele *Carina Iuhas* și *Diana Bogdan* de la Liceul „N. Bălcescu” din Julia vor încanta sufletele cu muzică populară românească și muzică clasică, iar Trupa „Fly&Charie” din Arad vor cânta evergreenuri prezen-

tate într-o manieră originală. Evenimentul va avea loc la sediul Uniunii Culturale

a Românilor din Ungaria cu începere de la ora 17.00. **A.C.**

Sărbătorile primăverii la Seghedin

Consulatul General al României la Seghedin, în colaborare cu Centrul de Cultură și Artă al județului Sălaj, Școala Generală Bilingvă „Lucian Magdu” din

Bătania, Institutul Limbii Române reprezentat de lector dr. *Elena Sandu* și lector *Marieta Gavra* organizează manifestarea culturală intitulată „Sărbătorile primă-

verii”. Evenimentul cultural va avea loc pe 6 martie, cu începere de la ora 16.00, la sediul Consulatului General al României la Seghedin. **A.B.**

Duminica Ortodoxiei, la Budapesta

Duminica Ortodoxiei, prima Duminică din Postul Mare, pentru credincioșii ortodocși de la Budapesta are și o însemnătate aparte. Aceștia își exprimă, prin participarea la diferite slujiri liturgice, comuniunea frățească inter-ortodoxă,

care trece dincolo de neam și de țară. Cu binecuvântarea ÎPS *Marc Golovcov*, conducător al Eparhiei Ortodoxe Maghiare, și în acest an, pe 1 martie, în Catedrala ortodoxă aflată în Piața Petőfi din Budapesta, va fi săvârșită Sf. Liturghie Arhi-

erească de către PS *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, aflat în fruntea unui sobor de clerici reprezentând cele cinci jurisdicții ortodoxe din Ungaria.

Liturghia va începe dimineața la ora 10.00. **A.B.**

EDITORIAL

O lume fără sărăcie și fără minorități

Presa maghiară, în special ziarele care sunt mai îndepărtate de guvern, analizează, comentează și, mai ales, ironizează ultima decizie a Ministerului Resurselor Umane de la Budapesta, care și-a creat un dicționar propriu pentru utilizarea unor termeni de specialitate și totodată a interzis folosirea altor cuvinte și expresii. De exemplu, nu mai ai voie să zici sărac (szegény) sau sărăcie (szegénység), ci în loc se spune nélkülözés, ceea ce, conform dicționarului maghiaro-român, se traduce prin: lipsă, nevoie, sărăcie, privațiune, penurie, neajuns. Adică, fără sărăcie, că asta nici printre sinonime nu se mai acceptă. Deci, probabil urmează în scurt timp și transcrierea dicționarului, a cărților de povești, a romanelor despre copii cu nevoi speciale, etc. Și ca să nu ne mai îngrijorăm că Budapesta nu bagă nici într-o seamă minoritățile, scuze, naționalitățile conlocuitoare, iată că și pe noi ne-au băgat în acest dicționar de expresii permise și ne-permise.

În loc de etnie sau minoritate se acceptă doar naționalitatea romă, în loc de Autogovernarea pe Țară a Țiganilor se poate spune numai Autogovernarea pe Țară a Romilor, iar în loc de autogovernări minoritare ai voie să spui doar autogovernări de naționalitate. Secretariatul de stat care se ocupă de problemele cultelor, ale naționalităților și ale sferei civile a scăpat cu doar 8 expresii noi. De exemplu, a fost scos cuvântul minoritate fiind înlocuit cu naționalitate, dar nu se mai poate pomeni nici despre legături sau îmbinări între stat și biserică, numai ca fiind colaborări dintre stat și biserică. Doamne ferește să te scapi să zici biserică-business (biznisz egyház), ci se poate spune exclusiv organizație care desfășoară activitate religioasă. Am căutat mult, dar n-am găsit, spre marea noastră bucurie, interzicerea cuvântului etnobiznis. Nici transcris nu a fost, de exemplu, în „persoană care desfășoară activitate de naționalitate”. Cum le-o fi scăpat? Că de zgârâiat îi zgârâie la urechi de mult timp...

Oricum, nu cuvintele sau expresiile în sine trebuie să ne frământă, nu crearea acestui dicționar de vorbe permise și nepermise este cea mai mare problemă a noastră. Baiul este că Ungaria duce o politică de vitrină în legătură cu naționalitățile, oricum s-ar numi ele. De ce? În Ungaria mai există naționalități? Se întreabă unii, cam pe bună dreptate. Și totuși, da, mai există. Prin Legea Minorităților din 1993, pe care azi o numim Legea Naționalităților (transcrisă și modificată fiind în 2011), s-a creat binecunoscutul sistem de autogovernări de naționalitate, care este exact așa cum vrea să-l vadă Budapesta: plin cu bani, ca să poată fi prezentat spre cei din afară cât de mult își cinstesc ungurii naționalitățile, cu clădiri frumos renovate, cu școli bine echipate cu table interactive și cu tot felul de materiale digitalizate, cu o rețea de instituții bine dotate, etc. În spatele acestei vitrine frumos strălucitoare uneori nu găsim nimic: nici limbă maternă, nici identitate. Unele naționalități, în primul rând cele mai scăzute numeric (scuze de la excepții) joacă exact așa cum le dictează Budapesta. Li se spune că ar arăta bine în rapoartele bilaterale un muzeu, deci hai să facem repede un muzeu. Că el va sta închis, cu obloanele trase, fără nici un vizitator nu interesează pe nimeni. Există pe hârtie și prin asta suntem cu toții foarte fericiți.

Din păcate, trăim într-o lume în care contează mult mai mult cuvintele și marketingul, decât conținutul și valorile. Schimbăm cuvinte și expresii, dar nu schimbăm gândiri și mentalități. Prima e mult mai simplă și rapidă. Problema românilor sau sârbilor sau slovacilor din Ungaria nu este că li se spune minoritate sau naționalitate, ci faptul că numărul lor scade în fiecare zi, că tinerii nu mai vor să fie români sau sârbi sau slovaci, că până și bătrânii sunt puși în situații să le fie rușine de originea lor. Astea sunt tristele noastre realități. **Eva Șimon**

Lucrările anuale ale Consiliului și Adunării Eparhiale ale Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

În 13 și 14 februarie 2015, la Reședința Episcopală din Julia, sub conducerea Preasfințitului Părinte *Siluan*, au avut loc ședințele anuale de lucru ale Consiliului și Adunării Eparhiale ale Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria. Ambele ședințe au fost precedate de săvârșirea Sfintei Liturghii și a îndătinăte slujbe de „Te Deum”, în Catedrala Episcopală din Julia.

În cadrul ședințelor au fost prezentate rapoartele de activitate pentru anul 2014, la cele trei sectoare de activitate ale Episcopiei: administrativ-bisericesc, cultural și economic-financiar, fiind înregistrate câteva realizări deosebite, dintre care: ducerea la bun sfârșit a unui proiect european transfrontalier, având ca parteneri Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, Arhiepiscopia Aradului și Fundația Publică pentru dezvoltarea localității Otlaca-Pustă, pe tema dezvoltării turismului religios în zona județelor Arad și Bichiș, care s-a concretizat prin resfințirea Catedralei

Episcopale din Julia și inaugurarea parcului amenajat în apropierea Catedralei, printr-un altar de vară în stil maramureșean și două porți masive din lemn (în 30 martie 2014); inaugurarea unui centru parohial, comunitar și muzeal la Otlaca-Pustă (în 25 martie 2014, în Ungaria) și a unui centru ecumenic, în parcul de lângă Parohia Micăla Veche II, din Arad (25 aprilie 2014); inițierea a două alte proiecte europene transfrontaliere, aflate în curs de desfășurare, la Parohia Apatu, aparținând Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, în care sunt implicate trei biserici din Ungaria și alte trei biserici din România, între acestea numărându-se și Catedrala cu lună, din Oradea și având ca partener și Primăria Oradei; realizarea și inaugurarea la Julia a Expoziției muzeale permanente a Episcopiei, intitulată „Vestigii Ortodoxe din colecția Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria” și care reprezintă un vis de două decenii al comunității românești din

Ungaria, adus la îndeplinire cu sprijinul financiar al Statului Maghiar; restaurarea capelei românești din Crâștor, cu sprijin din partea Departamentului Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni, dar și a Primăriei locale din Crâștor și a celei din Cefa, localitate înfrățită din România.

Lucrările forurilor eparhiale din Ungaria au fost așezate sub oblăduirea Sfântului Ioan Gură de Aur, Patriarhul Constantinopolului, în anul comemorativ dedicat lui, în Patriarhia Română, urmând ca activitățile Episcopiei din anul 2015

să se desfășoare sub egida anului omagial al misiunii în parohie și mănăstire azi, potrivit tematicii stabilite prin hotărârea Sfântului Sinod.

A fost adusă, de asemenea, la cunoștința preoților și aleșilor credincioșilor din Consiliul și Adunarea Eparhială recenta hotărâre a Sfântului Sinod privind „Cooperarea pastorală transfrontalieră a Eparhiilor ortodoxe române din țară cu cele din apropierea granițelor României”, care vine și în sprijinul credincioșilor ortodocși români din Ungaria, precum și necesitatea ca toate Eparhiile

Patriarhiei Române să sprijine, la rândul lor, activitatea mediatică remarcabilă a Posturilor Trinitas TV și Radio Trinitas, care joacă un rol misionar-pastoral foarte important, în contextul societății contemporane.

Au fost stabilite locurile de desfășurare și temele celor două conferințe preoțești, de primăvară și toamnă, care se circumscriu temelor anului comemorativ și omagial 2015, din Patriarhia Română, iar la final au fost discutate și alte subiecte importante legate de activitatea misionar-pastorală care va avea loc în Episcopie, în acest an.

Ca de fiecare dată, a fost subliniată și acum prezența și activitatea statornică a Bisericii Ortodoxe Române în cadrul comunității românești din Ungaria, pe care o ajută în menținerea și afirmarea propriei sale identități, naționale, spirituale și culturale, dar și în păstrarea unui echilibru, în interiorul ei, atât de necesar astăzi – informează Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

În Duminica izgonirii lui Adam din Rai, 22 februarie, Preasfințitul Părinte *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria a fost oaspetele românilor ortodocși din Cenadul Unguresc, oficiind slujba Sfintei Liturghii în biserica seculară cu hramul „Înălțarea Domnului”, împreună cu pr. paroh *Aurel Becan*, protopop de Seghedin și cei doi diaconi de la Catedrala Episcopală din Julia, slujbă la care au participat mulți credincioși români. La evenimentul parohiei din Cenad au mai participat și diplomați români din ca-

Slujbă de binecuvântare a bisericii, la Cenadul Unguresc

drul Consulatului General al României din Seghedin și Julia, președintele Auto-guvernării românești locale și primarul localității.

La orele dimineții, Preasfinția Sa a fost întâmpinat de preotul paroh și de credincioși, arătând astfel prețuirea și respectul pentru ierarhul lor. După primire, a urmat slujba de binecuvântare a bisericii prin înconjurarea lăcașului de cult și stropirea cu apă sfințită la

exterior și a continuat în interiorul sfântului locaș, așa cum este rânduiala Bisericii, în urma lucrărilor de restaurare săvârșite la sfârșitul anului trecut, continuând cu Sfânta Liturghie Arhierască. Aceste lucrări au presupus schimbarea integrală a ferestrelor bisericii, printr-un sprijin financiar (de 2 milioane de forinți),

oferit din partea Ministerului Resurselor Umane de la Budapesta.

În cuvântul de învățătură, PS *Siluan* și-a exprimat satisfacția pentru lucrările de restaurare și înfrumusețare a locașului de cult de la Cenadul Unguresc, care reprezintă un act de cinstire față de memoria înaintașilor, dar oferă în

același timp și condiții mai bune de desfășurare a sfințelor slujbe. În același timp, i-a îndemnat pe credincioși să rămână mereu atașați de Sfânta Biserică, care constituie moștenirea cea mai de preț pentru sufletele tuturor românilor, cu atât mai mult astăzi, în condițiile de nesiguranță și adversitate sporită ale lumii în care trăim. La final, toți participanții au fost invitați la o agapă comună, oferită din partea Parohiei din Cenadul Unguresc.

A.B.

Dezvoltări în spiritul școlilor inovatoare la Micherechi

Proiectul TÁMOP 3.1.4-12/2-2012-0226 „Dezvoltări în spiritul școlilor inovatoare la școala generală și grădinița bilingvă din Micherechi” a fost finanțat în cadrul Programului Új Széchenyi Terv. Proiectul a beneficiat de o perioadă de implementare de doi ani, cuprinsă între 1 februarie 2013–31 ianuarie 2015. Proiectul se poate lăuda cu activități care au adus succese atât elevilor cât și cadrelor didactice. Prin acest proiect, școala și grădinița din Micherechi a beneficiat de o sumă nerambursabilă în valoare de aproape 66 de milioane de forinți.

De la 1 ianuarie 2013, instituțiile de învățământ din Ungaria au ajuns în custodia statului. De la această dată, unitatea de învățământ din Micherechi este controlată și gestionată de un birou numit Centrul Klebelsberg (KLIK). După ce școala generală a trecut prin aceste schimbări, predarea a durat mai multe luni, astfel programele din cadrul acestui proiect au început la mijlocul anului 2013. În urma implementării proiectului au avut loc concursuri, excursii, activități extrașcolare și un curs de înot. De asemenea, au avut loc cursuri de perfecționare pentru cadrele didactice, s-au îmbunătățit materialele didactice digitale, etc. Pentru a face o sinteză a dezvoltărilor de la școala din Micherechi, am stat de vorbă cu directoarea Ana Sárközi.

Școala în curs de dezvoltare

„În cadrul proiectului am organizat nu numai programe, ci am achiziționat și rechizite școlare: table interactive, echipamente sportive și materiale didactice digitale, care au contribuit la dezvoltarea cunoștințelor. Nu numai elevii dar și profesorii au luat parte în mod activ la acest proiect. Profesorii însărcinați cu desfășurarea unui proiect au beneficiat de onorarii și au avut posibilitatea să participe la șase cursuri de perfecționare pe tema sănătății, soluționarea conflictelor în școală sau folosirea sistemelor informatice”, spune directoarea școlii.

Ziua sănătății la școala din Micherechi

Dacă trecem la programele desfășurate, pe 23 mai, elevii claselor 1–8 au luat parte la Ziua Sănătății, în cadrul căreia membrii unei asociații din Julia le-au ținut prelegeri antidrog și au vizionat filme tot pe această temă. Activitatea desfășurată a avut ca scop creșterea gradului de siguranță în școală, reducerea riscului de victimizare în rândul minorilor. Au fost prezentate elevilor aspecte privind prevenirea consumului de

droguri, efectele acestuia din punct de vedere medical și probleme care rezultă din cauza consumului. „În cadrul proiectului am pus un mare accent pe protejarea sănătății, am organizat activități cu multă mișcare, care au fost organizate sub genericul alimentației sănătoase, dependența de fumat, am organizat o zi a familiei, unde au fost invitați și părinții. Am avut ca temă abuzurile din familie. Elevii au putut asculta într-o atmosferă foarte plăcută mai multe prelegeri pe tema soluționării conflictelor în clasă prin intermediul psihologilor, medicilor specialiști. Au primit informații utile de la ei”, ne-a spus directoarea Ana Sárközi.

Concursuri, excursii și tabere în țară și în străinătate

În cadrul acestui proiect, școala a organizat două ediții a concursului de povestire „Vasile Gurzău” și un concurs de limba engleză. Vara trecută, elevii școlii generale din Micherechi au avut posibilitatea să participe la mai multe excursii și tabere ca oricând până acum.

Pe 16 mai, 60 de elevi din ciclul primar, însoțiți de patru pedagogi, au fost în excursie la Grădina Zoologică din Seghedin. Fiindcă acolo spațiul este mare, s-a organizat și un concurs de orientare turistică și sportivă. A doua excursie a fost organizată în Munții Bihorului și

la Oradea, cu drumeții montane și excursii în munte. În perioada 15–23 iunie și 18–22 iunie, câte 30 de copii, însoțiți de câte 3 profesori au luat parte la două tabere ecologice la lacul Balaton și la Noszva. În perioada 15–20 iulie, tot 30 de elevi și 3 pedagogi au avut posibilitatea să meargă în excursie la Marea Neagră, la Eforie. În luna august, în zilele de 9–16, un grup de 30 de copii și 3 dascăli ai școlii au plecat în excursie în Anglia. Cheltuielile legate de cazare, masă și transport ale excursiilor din țară și din străinătate au fost achiziționate din fonduri de proiect. În 36 de ore, 40 de elevi au luat parte la cursuri de informatică, care a durat aproape pe întreaga perioadă de proiect, în cadrul căruia acești copii au însușit cunoștințe în plus din lumea digitală.”

Din nou, lecții de înot

„Școala noastră de mai mulți ani se confruntă cu problema organizării orelor de înot, în cadrul orelor de educație fizică. Fiindcă localitatea nu dispune de bazin de înot, am reușit să rezolvăm această problemă la Băile Cetății din Julia. În cadrul acestui proiect, 66 de elevi au avut posibilitatea în 37 de ocazii să însușească bazele înotului. Organizarea acestora a fost o sarcină foarte grea, pentru că în această regiune numai orașul Julia, Bichiș și Bichișciaba dispun de bazin. Cursul s-a desfășurat în perioada 6 octombrie–20 decembrie 2014, iar biletul de intrare, transportul și orele de înot au fost acoperite din aceste surse. Munca organizatorică a durat o jumătate de an”, a concluzionat directoarea.

A.C.

Pe scurt...

OTLACA-PUSTĂ

Membrii Asociației Culturale Române „Mihai Pardi” din Otlaca-Pusta se întrunesc duminică, 1 martie, la ora 11.00, la sedința adunării generale a organizației. Pe ordinea de zi a întâlnirii figurează, pe lângă darea de seamă a activităților și bugetului anului trecut și raportul de activitate publică, discutarea posibilităților bugetului asociației, întocmirea de noi proiecte, etc. Sedința se va încheia cu o masă comună, cu surprize de Mărțișor.

JULA

La grădinița românească din Julia de pe strada Galamb va fi sărbătorit 1 Martie, serbarea Mărțișorului, cu un program artistic al copiilor în întâmpinarea primăverii. Mărțișoare făcute de copii și educatoare vor fi acordate fetelor într-un cadru festiv, încununat de cântece și poezii despre anotimpul în care reînvie întreaga natură. Serbarea va avea loc luni, 2 martie, la ora 10.00.

CRĂSTOR

Sărbătoarea „Bunavestire”, care este și hramul capelei ortodoxe române din Crăstor este prăznuită pe 25 martie. În ziua de 29 martie, la doar câteva zile după sărbătoarea „Bunavestire”, Capela ortodoxă din Crăstor își va serba hramul. Sfânta Liturghie va fi săvârșită de PS Episcop Siluan, împreună cu pr. paroh Alexandru Șereș și cu alți slujitori de la Centrul Eparhial din Julia. Cu această ocazie va fi oficiată și sfințirea lăcașului de cult în urma unor lucrări ample de restaurare. Sfânta Liturghie va începe duminică dimineața la ora 10.00.

BIHORUL UNGURESC

Conform informațiilor primite de la preotul Cosmin Pop, parohul a patru biserici din Bihorul unguresc, orașul slujbelor din luna martie la parohiile pe care le administrează este următorul: duminică, 1 martie, va oficia Sfânta Liturghie în biserica din Peterd, iar pe 8 martie la Jaca. Pe 15 martie, va săvârși Sfânta Liturghie la parohia Darvaș, în 22 martie se va afla în mijlocul credincioșilor din Veched, iar în ultima duminică la Jaca. Slujbele încep în fiecare duminică la ora 9.00. În zilele de sărbătoare, care cad în cursul săptămânii, părintele Cosmin Pop va sluji la Jaca.

Să ne pregătim împreună pentru bacalaureatul superior!

Din perspectiva limbii, referitor la creația eminesciană *Floare-albastră* se pot formula întrebări legate de aspectul fonetic, ortografic, lexical sau semantic. Corelate sau nu cu acestea, pot fi examinate noțiuni de prozodie și stilistică.

Iată câteva tipuri de cerințe posibile și soluțiile lor.

Un tip frecvent de cerință poate viza **sensul** unor cuvinte din text. În rezolvare putem apela atât la sinonime, cât și la explicații (perifraze). În prima strofă a poeziei, spre exemplu, apare un cuvânt mai puțin obișnuit, *încalte*, în versul: *De nu m-ai uita încalte*. Sensul acestui cuvânt regional este „cel puțin, măcar”. Se poate cere rescrierea versului folosind un sinonim al lui *încalte*, în care caz rezolvarea este: *De nu mai uita măcar*. Se poate, de asemenea, solicita candidatului să precizeze **tipul de sens** al unui cuvânt în textul poetic, cum este cazul verbului *a cufunda*, prezent în aceeași strofă. Astfel, **sensul propriu** al cuvântului, însemnând „a intra sau a face să intre într-un lichid sau materie moale” și având drept sinonime verbele „a afunda” sau „a scufunda”, se poate ilustra într-un enunț de tipul: *Ioana a cufundat ulciorul în fântână*. În poezie, structura *te-ai cufundat în stele* are un **sens contextual figurat**, similar expresiei verbale *a fi cufundat în gânduri*.

O cerință de asemenea frecventă constă în solicitarea de a preciza formele literare ale unor cuvinte din text, precum *nalte*, *grămădești* sau *căta* etc. din textul poetic analizat. **Forma literară** actuală a acestor cuvinte este: *înalte*, *îngrămădești*, *a căuta*. Se observă că aceste forme nu reprezintă **licențe poetice** (creații personale eminesciene), ci sunt **forme populare** (vezi mai jos).

Și **câmpul lexico-semantic** al unor cuvinte din text poate fi subiectul unei cerințe de limbă. Identificarea câmpurilor lexico-semantică dintr-un text literar este importantă fiindcă ne conduce spre precizarea temei/temelor unei creații. Spre exemplu, **tema na-**

O creație eminesciană de referință (II)

turii poate fi identificată prin prezența numeroșilor termeni din această arie în *Floare-albastră*: *codru*, *verdeață*, *izvoare*, *prăpastie*, *baltă*, *pădure*, *trestie*, *foi de mure*, *romaniță* etc. Tot astfel, se poate evidența **tema iubirii**, prin câmpul lexico-semantic aferent: *suflet*, *fericire*, *iubești*, *sărutare*, *gură*, *iubirea*.

Polisemantismul unor cuvinte dintr-un text literar poate reprezenta oricând o cerință lingvistică la proba de bacalaureat. În această poezie, se pretează la un astfel de subpunct cuvinte precum adjectivul *dulce* sau substantivul *ochi*. Astfel, se poate cere ilustrarea în enunțuri a multiplelor sensuri ale cuvântului *dulce*. O rezolvare posibilă este următoarea: *Prăjitura este dulce./ Maria este o ființă dulce./ Bunica îmi zâmbește dulce* etc. Polisemantismul unui cuvânt poate fi evidențiat și prin exemplificarea de **locuțiuni sau expresii**. În privința lui *ochi*, pot fi specificate expresii ca: *a face ochi dulci*, *a face ochii cât cepele*, *a fi plin ochi* etc.

La cerința *Explică valoarea prozodică și stilistică a verbului grămădești*, formularea răspunsului pleacă de la evidențierea unor noțiuni de **formare a cuvintelor**. Cuvântul *grămădești* corespunde formei literare actuale *îngrămădești*. Verbul *a îngămădi* s-a format de la substantivul comun *grămadă*, prin derivare parasintetică (cu prefixul *în-* și sufixul deverbativ *-i*, specific conjugării a patra). Folosirea verbului fără prefix în textul poetic este mai plastică, readucând puternic în mintea cititorului substantivul de bază de la care s-a format; expresivitatea decurge și din impactul imaginii vizuale create prin enumerarea unor elemente vaste, precum marea, râurile, câmpiile, comprimate în gândirea visătorului. Din perspectivă metrică, lipsa prefixului menține măsura (8 silabe) și ritmul trohaic.

Explicarea **semnificației unei structuri poetice**

(vers, strofă, fragment de vers sau de strofă) trebuie realizată de candidat îmbinând întotdeauna observațiile de limbă, cu cele de stilistică și de interpretare a simbolurilor, în strânsă legătură cu ideea poetică a poeziei sau a întregii creații poetice. Structura poetică eminesciană *te-ai cufundat în stele* atinge un profund grad de expresivitate, prin sensul figurat al verbului și prin imaginea vizual-dinamică inversată, *cufundarea* căpătând aici un sens ascendent, de înălțare, ce semnifică setea de absolut a geniului romantic.

O cerință care îmbină noțiuni de ortografie, fonetică și metrică ar putea fi formulată astfel: *Explicați folosirea cratimei în versul lar te-ai cufundat în stele*. O formularea corectă a răspunsului la această cerință va evidenția atât rolul funcțional, cât și prozodic al semnului ortografic. Cratima are **rolul funcțional** de a indica pronunțarea în aceeași silabă a două cuvinte diferite: pronumele personale *te* și verbul auxiliar *ai*.

Din punct de vedere **ortografic**, în ortograma *te-ai*, cratima indică faptul că, deși se pronunță împreună, este vorba de două cuvinte diferite lexical, morfologic și sintactic. La nivel **fonetic**, scrise și pronunțate separat, fără cratimă, cele două cuvinte formează un **hiat**, adică două vocale alăturate care se pronunță în silabe diferite. Cratima marchează transformarea hiatului în **diftong**, prin transformarea vocalei *e* într-o semivocală, permițând astfel pronunția grupului de două cuvinte într-o singură silabă, adică pronunțate cu o singură deschizătură a gurii. În cazul de față, fiind vorba de o poezie, cauza fenomenului este de natură **metrică**, pronunția într-o singură silabă în loc de două permițând atât păstrarea măsurii versului de 8 silabe, cât și a ritmului trohaic.

O tratare mai amplă suportă și o probabilă cerință referitoare la formele populare întâlnite în textul eminescian, având în vedere că opera eminesciană

sintetizează filonul popular. În *Floare-albastră* se manifestă o paletă variată de forme populare, fonetice, lexicale, semantice și morfologice: **fonetisme populare**, adică variante fonetice ale unor cuvinte, cum ar fi *nalte*, *căta*, *cerca*, *nime* pentru *înalte*, *căuta*, *încerca*, *nimeni*. Procedeu des uzitat de poet, fonetismele populare contribuie la sugerarea unei atmosfere autohtone. Trebuie menționat și că aceste forme, mai scurte, ale cuvintelor permit și încadrarea în ritmul trohaic, format din două silabe, prima accentuată, a doua neaccentuată, ritm specific poeziei populare. Apar, de asemenea, cuvinte regionale, precum *încalte*, sau *romaniță*, o denumire a mușetelului, sau cuvântul popular *foi*, care are sensul de „frunze”, omniprezent în creația populară în sintagma *foaie verde*. În textul poetic sunt folosite și cuvinte cu un sens popular specializat, cum ar fi *gură*, care aici are sensul de „sărut”: *Înc-o gură și dispăre*. Sunt prezente și expresive forme populare ale unor timpuri și moduri verbale: *mi-i ținea*, „mă vei ține”, *n-aib-o*, „să nu o aibă”. La atmosfera firească, plină de farmec, creată de puterea de sugestie și seducție a vocii lirice feminine, contribuie și unele expresii colocvial-populare: *cui ce-i pasă*, *cine treabă are*, *grija noastră n-aib-o nime*, precum și locuțiunea verbală *a fi drag* (*cineva, cuiva*), mult mai expresivă, folosită în creațiile populare cu predilecție în locul verbului *a iubi*. Autohtonizarea cadrului natural se realizează și cu ajutorul cuvintelor din sfera semantică a spațiului rural: *cărare*, *sat*, *prag*. La nivel stilistic, aceste forme fonetice populare au rolul de a sugera spațiul rustic tipic românesc, inspirația din filonul popular, comandament estetic fundamental al romantismului și al pașoptismului românesc, al căror program literar este considerat articolul de debut al revistei „Dacia literară” din 1840, fiind magistral realizată de poetul nostru național.

Lect. dr. Elena-Tia Sandu

O primăvară bună după carnaval se cunoaște...

Și cu aceasta am spus totul. Distracție, costume, dansuri, cântece, totul în trei limbi, ca de obicei (română, maghiară și engleză), cu multe accente date de zâmbete de copil. Personaje din poveștile clasice și moderne s-au întâlnit vineri, 20 februarie, la Grădinița Română Lucian Magdu din Bătania. Zeci de părinți, bunici, prieteni și vecini au aplaudat programul copiilor noștri. Au urmat tradiționalele gogoși

și ceaiul fierbinte, servite în ritmuri de Carnaval.

Dar nu în ultimul rând, educatoarele *Mihaela Putin* și *Adelina Olteanu-Sturza*, alături de câțiva dintre copiii celor două grupe, au prezentat premiile I, II și III primite în urma participării la un concurs internațional de arte vizuale.

Este adevărat că nu se face primăvară cu o floare... Dar cu atât de multe flori frumoase și îmbujorate?

Mihaela Putin

Carnaval la Chitighaz

O tradiție care durează de mai mulți ani a fost respectată și în acest an la grădinița și școala generală românească din Chitighaz. Copilașii grădiniței și educatoarele au sărbătorit carnavalul, vineri, 20 februarie, la Casa de cultură din localitate. Spectacolul a avut ca scop întâmpinarea cu voie bună a primăverii. La eveniment au fost invitați și părinții copiilor, care au umplut sala cu dans și voie bună. Copiii, dar și câțiva părinți s-au costumat în diverse personaje de poveste: prințese, zâne, buburuze, spiderman, clovni, șamd. Programul cultural a avut un impact asupra părinților, dar mai ales asupra copiilor, care s-au simțit minunați în compania clovnului. Elevii și învățătorii ciclului primar ai școlii generale din Chitighaz au sărbătorit în ultima zi din săptămâna de studii, ziua de 20 februarie a fost una relaxată, la care au participat toți elevii. Cu o săptămână mai devreme, pe 13 februarie s-a desfășurat carnavalul pentru elevii ciclului gimnazial al școlii generale. Chiar dacă elevii nu au mai îmbrăcat costume haioase, fiecare clasă a trebuit să prezinte o scenetă, în care s-a pus în mișcare creativitatea elevilor. Îndrumați de profesori și diriginți au dat drumul distracției, au dansat până către seară.

A.C.

Carnavalul, bucuria copiilor

Săptămâna trecută am avut prilejul să particip la carnavaluri în două localități. Miercuri, 18 februarie ne-am bucurat de costumele variate ale copilașilor de la grădinița din Orașul Mare Românesc din Jula, cu o zi mai târziu, joi după masă, am admirat măștile copiilor de la școala generală românească din Jula. Vineri, 20 februarie, am fost de față la carnavalul copiilor școlii generale din Micherechi. Mulțumită profesorilor și părinților, măștile și scenetele prezentate s-au dovedit a fi și mai spectaculoase decât în anii trecuți.

Distracție la grădiniță

Distracția, muzica și voia bună au fost ingredientele unui bal mascat bine reușit, organizat de către direcțiunea grădiniței românești din Jula. Coridorul a răsunat de glasul gingaș al copiilor și de muzica distractivă. Cu toate că mulți dintre copii au lipsit din cauza epidemiei de gripă, cei de față și-au prezentat costumele lor în fața colegilor de grupă. După prezentare, au degustat bunătățile pregătite de către părinți și au dansat creând o atmosferă veselă.

Elevii din Jula s-au distrat de minune

O asemenea serbare nici nu s-ar putea încheia altfel decât cu tombolă și o discotecă bine reușită. Așa s-a întâmplat și de data aceasta, la Centrul Cultural Român, unde elevii din clasele ciclului primar s-au prezentat rând pe rând trecând pe la microfon prezentând costumația. După prezentare a urmat extragerea tombolei

și discotecă. La reușita acestui eveniment au contribuit și părinții copiilor, care au pregătit prăjituri specifice carnavalului.

Petrecere veselă pentru școlarii micherecheni

Săptămâna trecută, elevii școlii generale din Micherechi s-au pregătit și ei de carnaval. Petrecerea mult așteptată de copiii a avut loc la Casa de cultură „Gheorghe Dulău”. Elevii claselor 1-4, mascați în personaje de poveste, soldați, prințese, mirese au defilat pe scenă, fiecare clasă în parte, prezentându-și costumele în fața unui juriu.

Elevii ciclului gimnazial au evoluat pe ritm de muzică, imitând cu multă pricepere emisiuni de la televizor. În încheierea carnavalului au fost anunțate de către juriu cele mai spectaculoase costumații și scenete. Firește, nici de la această ediție nu au lipsit torturile dintre cadouri, care a fost donate de către întreprinzătorii *Mihai Nistor*, *Gheorghe Martin* și *Ioan Condorș* din Micherechi.

A.C.

**„Vei învăța pe chel-
tuiala ta că de-a lun-
gul vieții vei întâlni
mai multe măști decât
chipuri.”**

Luigi Pirandello

Carnaval de alungare a iernii la Aletea

„Huju fasching krapa rauß!” – cu aceste urări au trecut pe vremuri pe la casele aletenilor tinerii, care au participat la balul mascat de alungare a iernii. Manifestarea cu un trecut de mai multe decenii a avut loc pe 17 februarie, la care au participat tineri ai școlilor medii din oraș. Defilarea a pornit de la marginea orașului până la casa de cultură orășenească. Evenimentul a fost organizat de către Casa de

Cultură „Reibel Mihály”, în colaborare cu Școala profesională „Harruckern János”, Filiala din Aletea, Școala generală „Mester György”, Liceul „Erkel Ferenc” și echipa StudioPont.hu. Participanții au împărțit 600 de gogoși pregătiți de cantina orășenească. Pe această cale doresc să-i mulțumesc primarului *Pluhár László* și consilierilor locali pentru ajutorul acordat în timpul desfășurării carnavalului.

Elisabeta Ardelean

Epitrop Aurel Oșorhan-Vásárhelyi 1927–2015

În vinerea din 20 februarie, familia îndurerată, împreună cu credincioșii Parohiei Ortodoxe Române din Budapesta, în frunte cu preotul *Marius Maghiaru*, l-au condus pe ultimul său drum pământesc pe adormitul în Domnul, Aurel Oșorhan-Vásárhelyi, membru al consiliului parohial și epitrop al parohiei.

Aurel Oșorhan-Vásárhelyi s-a născut la Apateu, într-o familie preoțească. În anii 1950 s-a stabilit la Budapesta, de atunci fiind mereu alături de comunitatea ortodoxă română din capitala Ungariei. Timp de mai bine de patru decenii a îndeplinit aici funcția de epitrop, slujind biserica stră-

moșească și în cei mai grei ani ai perioadei comuniste. Era mândru de rădăcinile sale românești, în familia sa a păstrat limba română și credința ortodoxă. A trecut la Domnul la vârsta de 88 de ani. Dumnezeu să-l ierte, să-l răsplătească pentru slujirea Bisericii Domnului și să-l odihnească în pace! (MM)

Bal românesc cu merinde la Bătania

Tradiționalul Bal românesc cu merinde a avut loc în seara zilei de 21 februarie, în Bătania, localitate situată la circa 30 de kilometri de Arad. Balurile sunt denumite „cu merinde” pentru că sutele de participanți vin la petrecere aducându-și de acasă coșurile cu mâncare și băutură, ca în vechime.

Organizat de Autogovernarea Minoritară Română, Balul românesc a avut ca locație, Casa de Cultură „József Attila” din oraș. Balul românesc din Bătania adună la un loc, în fiecare an, români din Ungaria, cât și din România pentru a petrece, pentru a asculta muzică populară românească, pentru a dansa pe ritmurile dansurilor populare. Cu vinite de salut au adresat *Gheorghe Mihuț*, președintele Autogovernării Minoritare Române din Bătania

și *Traian Kreszta*, purtător de cuvânt al românilor în Parlamentul Ungariei. A urmat apoi programul artistic susținut de elevii Școlii generale „Lucian Magdu”

din localitate, interpretând cântece și dansuri populare românești.

La acest eveniment tradițional al comunității românești din Bătania au participat *Alexandru Victor Micula*, ambasadorul României la Budapesta, *Florin Trandafir Vasiloni*, consul general al României la Jula, *Ioan Fodoreanu*, consul general al României la Seghedin, *Monica Radu*, consul la Seghedin, *Tiberiu Juhasz*, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, *Marjai János*, primarul orașului Bătania, *Iulia Olteanu*, directorul școlii din localitate și alții.

Cursuri de limba română la Jula

Studioul de limbi străine „Lingva” organizează cursuri de limba română pentru toate nivele, cu o durată de 50 de ore. Cursul va porni pe 30 martie 2015,

la Jula, pe strada Károly Róbert, nr. 8, și costă 35.000 Ft. Cei care merg să se înscrie personal la cursuri în data de 16 martie 2015, vor primi din partea instituției

o reducere de 10.000 Ft. Pentru mai multe informații vă puteți interesa la adresa info@lingva.hu, sau la nr. de telefon: 66/444-648; 06-70/771-5130. A.B.

Pe marginea ediției XXII a Festivalului George Enescu

Să alcătuim comunitatea iubitorilor muzicii clasice!

Festivalul se va desfășura sub înaltul patronaj al Președintelui României.

Director artistic: Ioan Holender

Producător: Guvernul României prin Ministerul Culturii și Patrimoniul Național

Coproducători: Societatea Română de Radio-difuziune și Societatea de Televiziune

Organizator: ARTEXIM

Chiar dacă la Budapesta nu ninge, nu plouă, uneori soarele mai și mijește cu zgârcenie, suntem încă între iarnă și primăvară, dragi cititori ai *Foii Românești* din Ungaria. Dar nu vă mirați dacă am să vă transmit în cele ce urmează vești despre evenimentul cultural cel mai de seamă din România, care va avea loc, oho, abia peste luni de zile. Mai exact între: 30 august și 20 septembrie 2015.

Știm cu toții, că un festival se planifică, se pregătește cu mult, mult timp înainte.

Anul acesta în București se vor susține, numai în săli, 58 de concerte și altele, în orașele Cluj, Iași, Brașov, Ploiești.

La început de toamnă, mii și mii de iubitori ai muzicii simfonice vor umple seară de seară Sala Palatului, sala Ateneului Român și

multe alte săli din capitală, precum și Piața Festivalului și spațiile amenajate ale „Bucureștiului Creativ”, unde vor avea loc pe lângă concerte și recitaluri și proiecții. Dragi cititori din Ungaria, vă asigur că atât eu cât și dumneavoastră ne vom putea delecta măcar cu muzica concertelor din Sala Palatului, a căror transmisie seară de seară se va face on-line. Vă scriu acest detaliu din timp, ți-ne-ți minte! Vom alcătui pe întregul mapamond o comunitate a iubitorilor muzicii.

Dacă astăzi acest Festival, la modul la care este el organizat și cu programul pe care îl susține în interpretarea celor mai prestigioase orchestre din lume, da, de pildă anul acesta dintre primele 10 orchestre, cele mai bune din lume, 5 vor concerta la București, trebuie să știți, că vestea organizării primului Festival „George Enescu” a șocat Bucureștiul. S-a anunțat la radio. Eram în anul 1958.

Festivalul a fost conceput în amintirea marelui Enescu, compozitorul de seamă, virtuozul viorii. Începând din 1958 el s-a ținut din trei în trei ani, apoi după 1979 avea loc neregulat. Să nu uităm Concursul Internațional din primele 5 ediții, întrerupt apoi și reluat abia la ediția din

1991. După Revoluția din 1989, Festivalul Internațional „George Enescu” s-a reluat în 1991. Actuala sa ritmicitate a fost asigurată prin Hotărârea de Guvern nr. 258 din 13 martie 2002 privind organizarea Festivalului din doi în doi ani, la București.

Ediția 2015 va prezenta în total 150 de concerte, 2500 de artiști străini și 500 de artiști români.

Spicuri din întregul program:

30 august 2015 – Concertul inaugural susținut de Orchestra Națională de Tineret, cu participarea corului și orchestrei Filarmonicii „George Enescu.” În premieră opera „Wozzek” de Alban Berg, lucrare de referință a secolului XX. Simfonia Nr.8 de Gustav Mahler, cu participarea Orchestrei Naționale Radio și Corului Academic Radio.

Orchestre celebre – Staatskapelle Dresden, San Francisco Symphony, London Symphony Orchestra, dirijată de Ion Marin, muzician de renume, de origine română. Sankt Petersburg Philharmonic Orchestra, Monte Carlo Philharmonic, Wiener Philharmoniker, Royal Liverpool Symphony Orchestra, Royal Concertgebouw Orchestra Amsterdam ... după 15 ani de discuții și insistențe, va concerta în sfârșit la București, pe scena Sălii Palatului, sub bagheta dirijorală a legendarului Sir Simon Rattle Orchestra Filarmonicii din Berlin. Tot în premieră vor concerta și o prestigioasă orchestră americană – San Francisco Symphony și Royal Concertgebouw Orchestra Amsterdam. Nu lipsește Israel Philharmonic, dirijat de șeful lor de orchestră, cele-

brul Zubin Mehta. (După mine un rege al muzicii.) Orchestrele vor interpreta și 20 de lucrări din creația lui George Enescu.

Dintre prezențele românești remarcăm numele a doi dirijori români de mare prestigiu, Cristian Mandeal și Horia Andreescu.

Vor susține programe: Dan Grigore, Ruxandra Donose, Valentina Nafornița, Alexandra Dariescu, Cvartetele Ad Libitum și Arcadia, Corul Madrigal, Orchestra de Cameră București etc. Printre soliștii străini ai ediției se numără: marele pianist rus Arcadi Volodos, Violonista Anne-Sophie Mutter, pianiștii Fazil Say, celebrul Murray Perahia, Yfrem Bronfman, András Schiff, Pierre Laurent Aimard și Maria Joao Pires, Renaud și Gotier Capucon, precum și David Garrett. Vor susține programe și câștigătorii concursurilor „George Enescu”: Alexandru Tomescu, Valery Sokolov, Ștefan Tarara, Vlad Stănculeasa, Agnes Baltsa și Elisabeta Leonskaja.

Festivalul perpetuează crezul artistic a lui George Enescu: creativitate, generozitate și implicare după cum, nici cantitatea de bucurie pe care o oferă ascultătorilor nu este neglijabilă.

**Ana Scarlat,
Budapesta**

Institutul Cultural Român Budapesta a organizat, în data de 5 februarie, în cadrul *Serilor de literatură*, prezentarea volumului „Cvadratura Cercului literar” de Farkas Jenő. Volumul cuprinde interviuri cu membri ai Cercului literar de la Sibiu: Ion Negoitescu, Ștefan Augustin Doinaș, Nicolae Balotă și Cornel Regman. Lansarea a avut loc în prezența autorului, a criticului și istoricului literar Pomogáts Béla și a profesorului universitar Florin Cioban de la Catedra de Limba Română din cadrul Universității ELTE din Budapesta. Volumul a apărut în anul 2014, la Editura Muzeul Literaturii Române din București, cu o prefață de Marta Petreu.

Farkas Jenő a mărturi-

sit că a avut norocul să-și cunoască încă în anii de studenție pe acești scriitori, care în anii 60 începeau să fie reabilitați după anii de închisoare politică. Totodată a precizat că a fost coleg cu mulți viitori scriitori, iar prin relația sa de rudenie cu Cornel Regman a avut informație la prima mână, despre publicațiile acestora.

Autorul a precizat că titlul „Cvadratura Cercului literar” a fost dat la sugestia doamnei Marta Petreu și nu este întâmplător, deoarece trimite la Cercul literar și, concomitent, la ciclul de poeme al lui Ștefan Au-

gustin Doinaș „Cvadratura Cercului”.

Interviurile de față au fost realizate în trei etape: primul a avut loc la Budapesta în anul 1990 cu Negoitescu și Ștefan Augustin Doinaș, al doilea în anul 1996 în Franța cu Nicolae Balotă, iar ultimul a avut loc în anul 1999 cu Cornel Regman. Autorul a precizat că cel mai important a fost interviul realizat la Budapesta, în care Negoitescu și Ștefan Augustin Doinaș polemizează pe tema dacă scriitorul trebuie să facă politică sau nu. Este știut faptul că în Manifestul semnat în 1943 ei conside-

rau că scriitorul nu trebuie să facă politică. La data realizării interviului ei se situau pe poziții diferite, Ștefan Augustin Doinaș fiind cel care considera că trebuie să se angajeze în politica vremii.

Volumul are valoare documentară, deoarece multe din cele mărturisite apar doar în aceste interviuri. Autorul a precizat că în anul 1996, când a realizat interviul cu Nicolae Balotă, acesta își scria memoriile, cu toate acestea în interviu mărturisește lucruri, evenimente din închisoare, care nu vor apărea decât aici.

Profesorul universitar

Florin Cioban a arătat că volumul este o întâlnire cu literatura română înainte de 1990 și după.

Importanța cărții rezidă nu numai în valoarea sa documentară, ci și în cea testamentală, mai ales în interviul cu Cornel Regman. El l-a numit pe autor: „arhivă ambulantă a literaturii române” și și-a arătat speranța că acest volum este doar prima parte dintr-o serie pe care Farkas Jenő mai e dator să o scrie.

Evenimentul de la ICR a fost organizat în cadrul *Serilor literare*, care din anul 2013 a mai avut ca invitați pe Matei Vișniec, Norman Manea, precum și pe scriitorii invitați la ediția Festivalului Internațional de Carte din anul precedent.

Gabriela Enea Elekes

Despre cărți, scriitori și politică la ICR Budapesta

Portul popular românesc, la concurență cu hainele Calvin Klein

O colecție românească inspirată de portul tradițional din Transilvania a făcut furori zilele trecute, la New York, în cadrul unui celebru festival de modă la care au participat și nume sonore în designul vestimentar.

Dorin Negrău este designerul român care a dus la Festivalul de Modă de la New York o colecție inedită, cu elemente de broderie românească, lucrată ca în Transilvania, cu mărgelile și aplicații.

Colecția „Brides'S – the story continues” i-a cucerit pe americani, chiar dacă, în aceeași seară, pe podium au mai fost prezentate și colecțiile unor case de modă cu renume internațional: Ralph Laurent, Calvin Klein, Mark Jacobs. (sursa: libertatea.ro)

Este al doilea an consecutiv când Dorin Negrău se află la festivalul de la New York și când culege succese. „Cu ocazia acestui eveniment am

primit și solicitarea reprezentanților Institutului Costumului din New York de a fi prezenți la show-ul nostru, în vederea participării,

respectiv selectării unor piese din colecția noastră pentru o expoziție viitoare din cadrul Metropolitan Museum”, a spus Dorin Negrău.

„AFERIM!”, filmul premiat la Berlinale, din 13 martie în cinematografele din România

Cel mai așteptat film românesc al anului, „AFERIM!” va avea premiera națională luna viitoare. După ce a obținut Ursul de Argint pentru Regie acordat lui Radu Jude în cadrul Festivalului Internațional de Film de la Berlin, lungmetrajul „AFERIM!” va intra în cinematografele din România din 13 martie. Pelicula este distribuită de Micro Film în colaborare cu Parada Film.

Premiera românească „AFERIM!” a fost reprogramată o săptămână mai târziu decât data stabilită inițial, decizia fiind luată „din dorința de a fi prezenți cu filmul în cât mai multe cinematografe din țară și de a organiza spectacole de gală în prezența echipei în marile orașe”, a explicat Ilinca Belciu, coordonator distribuție „AFERIM!”.

Unul dintre cele mai de amploare proiecte cinematografice românești din ultimii ani, „AFERIM!”, este un film istoric a cărui acțiune are loc în Țara Românească a începutului de secol XIX. Un zapciu, interpretat de actorul Teodor Corban, însoțit de fiul său (Mihai Comănoiu) caută un rob fugar (Cuzin Toma). Scenariul filmului este scris de Radu Jude și Florin Lăzărescu, Marius Panduru a realizat imaginea, montajul Cătălin Cristuțiu, sound design-ul este semnat de Dana Lucreția Bunesco. Costumele au fost realizate de Dana Păpăruz, iar scenografia de Augustina Stanciu, consilier istoric Constanța Vintilă-Ghițulescu, producător Ada Solomon.

GLUME

PRIETENUL BUN LA NEVOIE SE CUNOAȘTE

Doi prieteni stau de vorbă:
– Ce mai faci?
– Uite, m-a lăsat nevasta pentru cel mai bun prieten.
– Credeam că eu sunt cel mai bun prieten al tău...
– Acum e el.

DATA DE EXPIRARE

Soția către soț:
– Iubitule, ce faci?
– Citesc certificatul nostru de căsătorie.
– De ce?
– Caut data de expirare...

CORRESPONDENȚA DINTRE PEDAGOG ȘI PĂRINTE

Bulă vine acasă de la școală. Tatăl îi ia carnetul și găsește o notă scrisă de către învățătoare: „Acest copil PUTE. Vă rog să-l mai spălați!”
Bulă senior îi răspunde: „ÎN-VĂȚAȚI-L și nu-l mirosiți!”

CĂIȚI-VĂ!

Un preot și un cantor stăteau pe marginea șoselei cu o pancartă în mână pe care scria: „Sfârșitul e aproape. Căiți-vă!”

Pe lângă ei treceau mașini și imediat după fiecare mașină se auzea o bușitură și o explozie. După o vreme, cantorul întreabă:

– Părinte, nu ar fi mai bine să scriem pe pancartă „Podul din față este rupt”?

MAȘINILE OLTENILOR

– De ce oltenii își vopsesc de Paști mașinile în roșu?
– Pentru a avea ce ciocni!

CUM VORBESC OLTENII

De ce folosesc oltenii perfectul simplu atunci când vorbesc?

Pentru că sunt simpli și perfecți.

LĂBUȘ ȘI CIOBANII

Doi ciobani moldoveni intră cu un câine într-un magazin din Suceava.

– Animalele nu au voie în magazin, zice vânzătorul.
– Bre, Gheorghe, atunci eu și Lăbuș te așteptăm afară.

LA PESCUIT

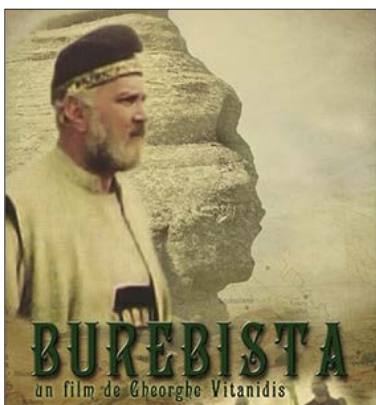
Doi moldoveni la pescuit:
– Bă, Gheorghe, știi bancul cu undița?
– Nu.
– Ghici?
– Ce, bă?
– Ghici undiț-am găsit nevasta azi-noapți?

TV

Secretul lui Bachus

Vineri, 27 februarie, ora 20.30, Prima TV
Victor, un ziarist incisiv, descoperă o serie de nereguli într-o întreprindere agricolă de stat. Investigațiile temerarului jurnalist vor scoate la iveală potlogăriile comise de către responsabilul unei unități de desfacere a vinului, supranumit Bachus. Deși ajutat de un număr impresionant de acoliți, Bachus nu-și va putea ascunde la infinit infamul secret.

Burebista

Sâmbătă, 28 februarie, ora 13.30,
Național TV

În prima parte a secolului I î.Hr., Burebista, conducătorul primului stat dac centralizat, lupta pentru unificarea regatului și redobândirea unor vechi ținuturi dacice. Sprijinit de marele preot Deceneu și de comandanții militari geto-daci, Burebista duce o politică de alianțe abilă pentru a se apăra atât de expansiunea română cât și de celți. În anii '70, înaintea Erei Noastre, expansiunea puternicului Imperiu Roman atinge, la sud de Dunăre, bogatele ținuturi ale Dacilor uniți într-un mare și puternic regat sub sceptrul viteazului Burebista. Proconsulul Hibrida (a cărui soție este fosta iubită a unui gladiator din oastea lui Spartacus revenită la vatră) se și instalează într-o cetate grecească de la mare. Asasinarea lui Iuliu Cezar amână inevitabilul.

De ce trag clopotele, Mitică?

Duminică, 1 martie, ora 22.10, TVR 2
Interzis timp de zece ani, filmul se bazează pe piesa De-ale Carnavalului a lui I.L. Caragiale și explorează universul micilor burghezii meschine, o lume a concreteței și a culorii, măcinată de nimicuri și aventuri sentimentale, o lume de o morală dubioasă care-și asumă sincer și zgomotos pasiunile. O lume rea, cu un limbaj urât și o minte îngustă. Didina Mazu, amanta lui Pampon, este îndrăgostită de Nae Gîrimea, bărbierul și Don Juan-ul cartierului. Dar Nae e și amantul Miței Baston, la rândul ei amanta lui Crăcănel. O scrisoare a Miței va stârni scandal.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

2 MARTIE, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

3 MARTIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

4 MARTIE, MIERCURI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

5 MARTIE, JOI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Serial Creștinismul de-a lungul secolelor 17.55: Încheiere

6 MARTIE, VINERI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

7 MARTIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Daniela Băcilă 17.10: Program de muzică ușoară românească – Trupa Conexiuni 17.55: Încheiere

8 MARTIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

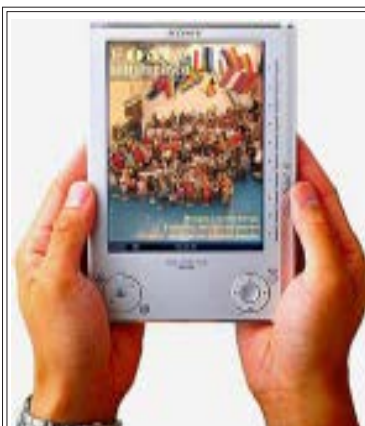
Ecranul nostru

miercuri, 4 martie, m1, ora 13.00
joi, 5 martie, Duna TV, ora 7.00

În emisiunea noastră din săptămâna viitoare vă vom conduce la Jula, unde nu demult a avut loc Balul Panglicii, destinat elevilor absolvenți ai Liceului Românesc. Asociația Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta, în cadrul activităților sale dedicate copiilor, pregătește mărtișoare care vor fi înmânate femeilor, după slujba de la biserică din 8 martie.

Realizator: Tiberiu Boca

Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio și tv!

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

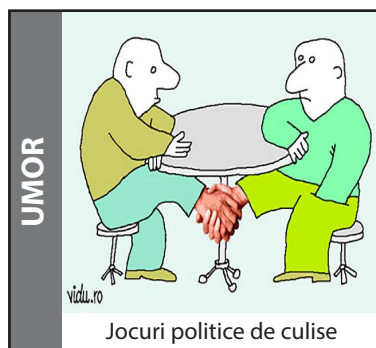
12 luni – 3500 ft

MICA PUBLICITATE

Casă de vânzare în Jula

Casă de vânzare la doar câteva sute de metri de la stațiunea termală Jula, într-un mediu plăcut, și curte, în localitatea Jula. Imobilul are living, bucatărie, sufragerie și trei camere, baie, WC și încălzire centrală cu gaz sau cu lemne. În curte sunt clădiri anexe: garaj, un spațiu pentru lemne. Imobilul are 156 mp și este urgent de vânzare, preț informativ 60.000 euro sau 18 milioane de forinți negociabil. Imobilul se află în orașul Jula, pe strada Silva la nr 5. Mai multe informații la telefon 0036-70/6308407, adresa e-mail: tiberiu.boca@gmail.com.

Jocuri politice de culise

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel./fax: (+36-66) 463-079
Președinte: Marius Maghiaru
E-mail: uniuneaculturala@gmail.com
Website: www.romanul.hu

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1
Tel., fax: (+36-66) 463-951
Președinte: Tiberiu Juhász
E-mail: atru@globonet.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72
Tel.: (+36-1) 384-8394
Telefon mobil de permanență: (+36 30) 535 69 12
Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.
Ambasador: Victor Micula
Website: http://budapesta.mae.ro
E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5
Tel./fax: (+36-62) 424-431, (+36-62) 424-429
Telefon mobil de permanență: (+36 30) 6777 980
Consul general: Ioan Fodoreanu
Website: http://szeged.mae.ro
E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12
Tel.: (+36-66) 465-130
Fax: (+36-66) 465-142
Telefon mobil de permanență: (+36-30) 635-7181
Consul general: Florin Trandafir Vasiloni
Website: http://gyula.mae.ro/
E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel., fax: (+36-66) 463-079
Director: dr. Maria Berényi
E-mail: romanintezet@gmail.com
Web: www.romanintezet.hu

Institutul Cultural al României de la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5
Tel.: (+36-1) 383-2693, fax: (+36-1) 383-5345
Director: Gabriela Matei
E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.hu
Web: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.
E-mail: rki.szeged@invitel.hu

Jula

Carnavalul, bucuria copiilor

Chitighaz

Jula

Relatare despre carnavaluri în pag. a 7-a

Micherechi

Jula

Bătănia

Micherechi

Apateu

Chitighaz

FOAIA
românească
27 februarie 2015
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Șimon. Colectiv redacțional: Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2012: 3 luni 1200 forinți; 6 luni 2400 forinți; 1 an 4800 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria) și de la Ministerul Afacerilor Externe - Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni (București, România).